

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 16 (59)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2017

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 16 (59). — Рівне: РДГУ, 2017. — 290 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем та перспектив створення освітнього середовища у вищих навчальних закладах в контексті євроінтеграції, використання інноваційних освітніх технологій у вищій та професійній школах, вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки фахівців у системі професійної освіти.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, вчителів, викладачів та студентів вищих та професійно-технічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова);

Грицай Наталія Богданівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої школи України (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пелех Людмила Романівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пелех Юрій Володимирович - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Потапчук Тетяна Володимирівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романишина Наталія Василівна - доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Сверлюк Ярослав Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 27.04.2017 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39, Рівненський державний гуманітарний університет.

формируют национально языковое сознание специалистов-аграриев.

Ключевые слова: язык, языковая картина мира, концептуальная картина мира, концепт, ассоциации, метафорическое мышление.

N.M. KOSTRITSA. USE OF ETHOKULTURNIY TRADITIONS DURING STUDY OF COURSE "UKRAINIAN AFTER PROFESSIONAL ASPIRATION"

The summary. One of the principal worldview' code of agrarian affairs specialist' professional culture is "the earth" concept as the most significant linguistic-aesthetic sign of ethnic culture. There were determined the main forms of exercises in Ukrainian language according to the vocational guidance, these exercises form ethnic-linguistic consciousness of agrarian affairs specialists.

Key words: language, linguistic worldview, conceptual worldview, concept, association, metaphorical thinking.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. Н.В. Романишина.

Одержано редакцією 24.03.2017 р.

УДК: 378. 016 (07): 811. 161. 2

Н.В. ШУЛЬЖУК

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Резюме. У статті в контексті поліпарадигмального простору сучасної лінгвістики, представленого синтезом двох домінуючих парадигм – прагматичної та когнітивної, що зосереджені на мові як на знарядді комунікації та впливу, окреслено основні умови і перспективи реалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови у вищих навчальних закладах. Констатовано необхідність внесення коректив до змісту підручників з української мови та збірників вправ і завдань, переважно зорієнтованих на лінгвоцентричну репрезентацію мовних явищ.

Ключові слова: наукова лінгвістична парадигма, комунікативна методика, когнітивна методика, прагматичний компонент навчання мови, комунікативна лінгвістика, лінгвопрагматика, комунікативно-прагматичні вправи, дискурс.

Постановка проблеми. Однією з основних настанов сучасної лінгвістики та її базовим принципом вважають антропоцентризм, згідно з яким мовні одиниці вивчають як «творчий продукт їхнього носія, етносоціуму, що породив мовний феномен як ключовий елемент національної культури» [9, 28]. Гуманізація сучасної наукової парадигми сконцентрувала увагу на діяльності людини, що забезпечує їй орієнтацію у світі. Досвід кожного народу та своєрідність бачення ним світу передусім відображає мова.

Сучасний стан розвитку лінгвістики, поліпарадигмальний простір якої представлений співіснуванням двох домінуючих парадигм – прагматичної та когнітивної, що зосереджені на мові як на знарядді комунікації та впливу, зумовлює зміщення акцентів у її вивченні. Тенденції комплексного підходу до вивчення мовних явищ на ґрунті психології, соціології, філософії, культурології, етно-, соціо- і психолінгвістики, лінгвокультурології, комунікативної, когнітивної, функційної лінгвістики, лінгвістики тексту детермінують навчально-педагогічний дискурс – «семіотичний процес формування та інтерпретації навчальних текстів у цілісній, замкненій комунікативній ситуації у сфері організованого навчання» [2, 71], головне призначення якого – вибудувати особливий когнітивно-комунікативний простір. Це стосується і процесу навчання української мови у вищій школі.

Розв'язання проблем підготовки майбутніх філологів провідні вчені-методисти вбачають в ефективному формуванні комунікативної діяльності суб'єктів навчання на основі впровадження сучасних методологічних підходів: особистісного, який полягає у визнанні особистості; продукту соціального розвитку, носія культури й передбачає опору на природний процес саморозвитку особистості; діяльнісного, за яким процес навчання розглядається як неперервна зміна різних видів діяльності; компетентнісного, згідно з яким освітній процес має бути спрямований на формування й розвиток ключових і предметних компетентностей особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній теорії питанням реалізації комунікативної діяльності приділялася належна увага, водночас учені наголошують на тому, що у вищих нерозв'язаною залишається проблема формування процесуального складника навчального процесу. Подальшого вивчення потребують механізми комунікативної діяльності, психолого-педагогічні умови для набуття студентами необхідного досвіду, розвитку їхніх комунікативних здібностей. Очевидно, комунікативну діяльність студентів слід розглянути й у контексті пріоритетів лінгвістичної науки як підґрунтя для побудови методичних концепцій. Тому тему обраного дослідження вважаємо актуальною, а його результати – практично зорієнтованими.

Комунікативна діяльність суб'єктів навчання неодноразово була предметом наукового аналізу вітчизняних і зарубіжних учених. У психолого-педагогічній літературі розглядалися її сутність, структура, види, форми, загальні закономірності й механізми здійснення; обґрунтовувалися теоретичні засади розвитку комунікативних якостей індивіда, застосування комунікативних методів і прийомів у процесі оволодіння комунікативними вміннями й навичками (М. Барболін, М. Вашуленко, Ф. Гоноболін, І. Зимня, І. Зязюн, Г. Китайгородська, В. Кан-Калик, О. Леонтьєв, М. Лісіна, С. Рубінштейн, Г. Хорошавіна, І. Дроздова, О. Горошкіна, Н. Голуб, С. Омельчук та ін.). У працях згаданих дослідників представлені різні аспекти комунікативної діяльності, проте вчені переконані, що ефективне її формування слід пов'язати з упровадженням принципу комунікативної спрямованості навчання, який передбачає побудову навчального процесу за моделлю реальної комунікації.

В умовах комунікативного підходу до навчання мови визріла комунікативна методика (О. Горошкіна, А. Нікітіна, М. Пентилюк), яка стала пріоритетною основою реалізації стандарту мовної освіти в Україні, передбачаючи

формування й розвиток у суб'єкта навчання «вмінь і навичок спілкуватися в різних сферах соціального життя, оволодіння мовною особистістю усіма формами і видами мовленнєвої діяльності задля спілкування» [4, 6]. Основне завдання комунікативної методики – «формування комунікативно компетентної особистості, здатної вільно висловлюватися з будь-яких питань, виявляючи високий рівень мовної культури» [5, 20].

Мета статті – у процесі аналізу означеної проблеми в контексті сучасних лінгвістичних парадигм окреслити основні умови і перспективи реалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Багаторічний досвід викладача дисциплін «Сучасна українська літературна мова» та «Українська мова (за професійним спрямуванням)» свідчить, що комунікативна діяльність у значній частині як студентів-філологів, так і студентів нефілологічних спеціальностей не сформована або залишається на низькому рівні. Очевидно, це слід пов'язати з відсутністю необхідних знань про процес комунікації, умінь вибудовувати комунікативну стратегію відповідно до комунікативного наміру та умов спілкування. Особливі труднощі виникають у студентів щодо контролювання ходу спілкування. Є й інше пояснення такій прикрій ситуації – відсутність належної уваги до цієї проблеми у вищих навчальних закладах: більшість викладачів не ставить спеціального завдання щодо оволодіння студентами механізмами комунікативної діяльності. Відтак гострою залишається проблема пошуку нових можливостей для ефективного формування комунікативної діяльності студентів.

Формування комунікативної діяльності передбачає поступове засвоєння студентом окремих її компонентів у їх взаємодії. Надаючи перевагу діяльнісному підходу до вивчення мови і мовлення та розглядаючи мовленнєву діяльність у контексті загальнопсихологічної теорії діяльності (О.М. Леонтьєв), психолінгвістика найважливішими її складниками вважає мотив (причина, поштовх до початку діяльності), мету (усвідомлене уявлення про результат, якого необхідно досягти в процесі діяльності), дію (здійснення чого-небудь з конкретною метою), операцію (спосіб здійснення дій) [1, 60]. Отже, важливим аспектом означеної проблеми є активізація мотиваційного ресурсу студентів, адже саме мотив формує комунікативний намір (інтенцію), готовність людини до здійснення мовленнєвих дій. Комунікативний намір визначає роль мовця як учасника спілкування та мету його висловлювання.

Організація комунікативної ситуації «у взаємодії її функціональних взаємно детермінованих модулів, одним із яких є вербальне повідомлення (текст)» [6, 550], є предметом вивчення мовознавчої дисципліни, що інтегрує різні галузі мовознавства (паралінгвістику, теорію мовленнєвої діяльності, дискурсологію та ін.), – комунікативної лінгвістики. Спектр проблем цієї галузі знань достатньо широкий: моделювання комунікації, складники комунікативної ситуації як дискурсу, паравербальні засоби мовної комунікації, комунікативна взаємодія та її типи, лінгвопрагматика та ін. Зосередимо увагу на останніх двох з-поміж виокремлених проблем.

Процесуальною величиною комунікативної ситуації вважають комунікативну взаємодію (інтерактивність). У науковій літературі виокремлюють три типи комунікативної взаємодії: комунікативна кооперація (співробітництво), яка характеризується «узгодженістю намірів, стратегічних програм комунікантів, балансом комунікативних статусів, ефективністю й оптимальністю спілкування» [6, 601]; комунікативний конфлікт, визначений «неузгодженістю намірів, стратегічних програм комунікантів, асиметричними відношеннями між ними» [6, 604]; комунікативне суперництво як неконфліктне здорове спілкування, що характеризується «прагненням здобути інтелектуальну перевагу, здійснити свої наміри в диспуті, дискусії, підвищити власний статус» [6, 605].

Зауважимо, що досягненню кооперативного результату в спілкуванні сприяє комунікативне пристосування, яке розглядається в комунікативній лінгвістиці як «зміна комунікантами моделі власної комунікативної поведінки з метою пристосування до моделі партнера спілкування» [6, 602]. Комунікативна взаємодія опосередкована мотивами, намірами й цілями партнерів спілкування. Мотиви й інтенції учасників спілкування формують їхні стратегічні програми. Комунікативна стратегія реалізується у відповідних комунікативних тактиках – підпорядкованих комунікативній стратегії конкретних способів здійснення інтенційно-стратегічної програми комунікації.

Додамо, що комунікативна взаємодія є предметом окремої галузі комунікативної лінгвістики – лінгвопрагматики, яка «досліджує використання й функціонування мовних знаків у процесі комунікації у взаємозв'язку з інтерактивністю його суб'єктів (мовця й адресата), їхніми особливостями й самою ситуацією спілкування» [6, 610]. На ключових позиціях лінгвопрагматики, комунікативної методики, когнітивної методики, яка передбачає «опанування мовних одиниць як основи пізнання й формування концептуальної та мовної картини світу і певного результату створення образу світу в уяві кожного» [5, 5] Р. Дружененко [3] обґрунтувала доцільність виокремлення прагматичного компонента навчання мови. Нам імпонує думка дослідниці про те, що вагомим для мовця є не просто відчувати себе учасником акту спілкування, а досягати певної прагматичної мети, обирати ефективні комунікативні стратегії і тактики відповідно до умов спілкування. Цілком очевидно, що знання мовної теорії не гарантує студентам-філологам успіхів у процесі комунікативної діяльності. Більше того, традиційні лінгвістичні дисципліни академічного курсу не спроможні вийти за вузькі рамки аналізу закодованої винятково мовними засобами інформації, яким властивий такий феномен, як семантика. До семантики в широкому сенсі, на думку О. Кибрика, належить «уся інформація, яку має на увазі мовець під час мовлення і яку потрібно відновити адресатові повідомлення для правильної інтерпретації висловлювання» [7, 25]. І. Кобозева ж слушно зауважує, що сучасна епоха розвитку лінгвістики – це «епоха семантики, центрального статусу якої в колі лінгвістичних дисциплін безпосередньо зумовлений тим, що основна функція людської мови – це засіб спілкування, засіб кодування і декодування певної інформації, яка переходить від однієї людини до іншої не безпосередньо, а за допомогою матеріальних сутностей – мовних виразів» [8, 25].

То чому ж комунікативна діяльність у значній частині студентів не сформована або залишається на низькому рівні? Відповідь очевидна: засвоївши теорію, студенти під керівництвом викладача не сформували уміння оцінювати ситуацію спілкування і враховувати особистість адресата, послуговуватися комплексом стратегій і тактик відповідно до інтенції з метою досягнення успіху, з'ясовувати комунікативні прагматичні смисли у контексті та використовувати прагматично орієнтовані мовні одиниці й мовленнєві засоби прагматичної діяльності (паузи, тон, темп). Безумовно, усе це потребує внесення коректив до змісту підручників з української мови та збірників вправ і завдань для студентів, переважно зорієнтованих на лінгвоцентричну репрезентацію мовних явищ, тоді як актуалізація комунікативно-

прагматичної основи навчання мови забезпечить опрацювання мовних знаків як смислів, які можна зрозуміти тільки в конкретному дискурсному фрагменті. Комунікативно-прагматичні завдання сприятимуть ефективній комунікативній діяльності студентів.

Висновки. Таким чином, в основу прагматичного компонента процесу навчання мови покладено не те, з чого формально складається висловлення, а те, в умовах якої комунікативної ситуації, з якими намірами здійснюється мовленнєве спілкування і чи досягає воно мети взаєморозуміння або впливу на адресата, що зумовлює необхідність формування в студентів комунікативно-прагматичних умінь і навичок на основі дискурсного навчального матеріалу, який дозволяє відстежити мовленнєву поведінку суб'єктів комунікативного процесу, обрати ефективні комунікативні стратегії й тактики, що, зрештою, уможливить реалізацію продуктивних підходів до навчання мови й підвищить якість мовної освіти.

Перспективи подальших наукових пошуків у контексті окресленої проблеми пов'язуємо з укладанням системи комунікативно-прагматичних вправ для студентів-філологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробйова Л.М. Основи психолінгвістики: підручник / Л.М. Воробйова. – Рівне: Видавець Олег Зень, 2007. – 192 с.
2. Габідуліна А.Р. Навчально-педагогічний дискурс як лінгвістичний феномен / А.Р. Габідуліна // Мовознавство. – 2009. – № 6. – С.70-78.
3. Дружененко Р. Перспективи актуалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови / Р. Дружененко // Українська мова і література в школах України. – 2014. – № 1(130). – С. 15-18.
4. Пентиліок М.І. Теоретичні орієнтири сучасної української лінгводидактики / М.І. Пентиліок // Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей М. Пентиліок. – К.: Ленвіт, 2011. – С. 6-25.
5. Пентиліок М.І. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови / М.І. Пентиліок, О.М. Горюшкіна, А.В. Нікітіна // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 1. – С. 15-20.
6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
7. Кибрик А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания / А.Е. Кибрик. – М.: Изд-во МГУ, 1992. – 336 с.
8. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика: учебное пособие / И.М. Кобозева. – М.: Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с.
9. Постовалова В.И. Лингвокультурология в свете антропологической парадигмы (к проблеме оснований и границ современной фразеологии) / В.И. Постовалова // Фразеология в контексте культуры. – М., 1999. – С. 28-37.

Н.В. ШУЛЬЖУК. КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Резюме. В статье в контексте мультипарадигматического пространства современной лингвистики, представленного синтезом двух доминирующих парадигм – прагматической и когнитивной, которые сосредоточены на языке как средстве коммуникации и влияния, определены основные условия и перспективы реализации коммуникативно-прагматической основы обучения украинскому языку в высших учебных заведениях. Констатируется необходимость внесения корректив в содержание учебников по украинскому языку, а также сборников упражнений и заданий, преимущественно ориентированных на лингвоцентрическую презентацию языковых явлений.

Ключевые слова: научная лингвистическая парадигма, коммуникативная лингвистика, когнитивная лингвистика, прагматический компонент обучения языку, коммуникативная лингвистика, лингвопрагматика, коммуникативно-прагматические упражнения, дискурс.

N.V. SHULZHUK. COMMUNICATIVE AND PRAGMATIC OUTLINES OF THE UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING IN THE UNIVERSITIES

The summary. In the context of the multiparadigm sphere of the modern linguistics, that is presented by the synthesis of the two dominative paradigms - pragmatic and cognitive, that are focused on the language as a mean of communication and influence, this article covers the main conditions and perspectives of the realization of the communicative and pragmatic basis of the Ukrainian language teaching in the universities. It is stated that there is the necessity of the corrections in the contents of the Ukrainian language students' books and workbooks, that are mostly oriented on the lingvocentric representation of the language facts.

Key words: scientific linguistic paradigm, communicative methods, cognitive methods, pragmatic component of the language teaching, communicative linguistics, pragmatic linguistics, communicative and pragmatic exercises, discourse.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. Л.Р. Пелех.

Одержано редакцією 01.03.2017 р.

УДК: 378. 147: 004

О.Г. СМІЛЯНЕЦЬ

ЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СТВОРЕННІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Резюме. У статті розглянуто основні засади використання та значення мобільного навчання у вищій освіті. Проаналізовані можливості, переваги та недоліки технології мобільного навчання для студентів, викладачів у навчальних закладах. Розглянуті перспективи та труднощі застосування мобільних пристроїв для освіти молоді в Україні.

Ключові слова: мобільне навчання, мобільні пристрої, інформаційно-комунікаційні технології, вища освіта.

© О.Г. Смілянець, 2017

ЗМІСТ

<i>Тадесва М.І., Літвінчук А.Т.</i> Роль гуманітарних наук у сучасній освітній парадигмі.	3
<i>Райковська Г.О.</i> Інноваційна концепція модернізації графічної підготовки у вищому технічному навчальному закладі.	5
<i>Крачунов Х.</i> Кар’єрна орієнтація та післядипломний розвиток студентів і випускників Технічного університету – Варна в умовах демографічної кризи.	8
<i>Лісова С.В.</i> Методологічні засади компетентнісного підходу у вищій освіті: світовий досвід.	11
<i>Кравець С.В.</i> Форми контролю знань студентів, їх переваги та недоліки.	16
<i>Кирикович В.Д., Козяр В.О., Гіроль А.М.</i> Незалежне оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Стан та перспективи впровадження в Національному університеті водного господарства та природокористування.	18
<i>Корнещук В.В.</i> Медіаосвіта як засіб формування медіакультури майбутніх фахівців.	20
<i>Кочубей А.В., Миляцька В.В.</i> Особливості формування психологічної культури майбутніх фахівців.	23
<i>Кондратюк О.М.</i> Шляхи підвищення творчої активності студентів.	26
<i>Джеджула О.М., Нечепоренко М. А., Хомяківський Ю.Л.</i> Інформаційні освітні університетські середовища як інтегративна база впровадження інноваційних технологій.	29
<i>Тадесв П.О., Роценюк А.М.</i> Модель підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій до творчої самореалізації в адаптаційний період.	31
<i>Сингаївський Д.В., Фещук Ю.В., Герасименко О.А.</i> Дієвість позиційності вишу – запорука результативності його профорієнтаційної роботи.	34
<i>Ратинська І.О., Козяр М.М.</i> Методи навчання фахівців нового часу засобами інтерактивних технологій у формуванні їхньої професійної компетентності.	38
<i>Костриця Н.М.</i> Використання етнокультурних традицій під час вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».	41
<i>Шульжук Н.В.</i> Комунікативно-прагматичні основи навчання української мови у вищій школі.	45
<i>Смілянець О.Г.</i> Значення технології мобільного навчання у створенні освітнього середовища вищого навчального закладу.	47
<i>Кочубей А.В., Стоцька В.А., Піддубюк М.В.</i> Інноваційні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців.	50
<i>Хрипко Т.Є.</i> Вивчення стохастички при підготовці фахівців у вищих навчальних закладах.	53
<i>Хмельяр І.М., Подлевський С.В.</i> Управління вищим навчальним закладом на основі моніторингу.	55
<i>Головня В.Д.</i> Інтенсифікація розвитку конструкторсько-технологічних здібностей студентів засобами систем автоматизованого проектування.	59
<i>Стрілець В.М., Стрілець О.В., Похильчук І.О.</i> Удосконалення підготовки майбутніх фахівців технічного вищого навчального закладу основам технології машинобудування із застосуванням інформаційних технологій.	63
<i>Гаєвський В.Р., Лебедь О.О., Орленко В.Ф.</i> Інформаційно-комунікаційні технології у лабораторному практикумі з курсу загальної фізики.	67
<i>Буденкова Н.М., Мисіна О.І.</i> Деякі аспекти гуманізації та гуманітаризації хімічних дисциплін при підготовці технічної інтелігенції.	71
<i>Вакулєнко О.Л., Попович Р.Г., Тимошук І.О.</i> Формування і розвиток стратегій дистанційного вивчення іноземних мов у контексті модернізації освітньої системи України.	74
<i>Амеліна С.М.</i> Комунікативна методика навчання німецькій мові професійного спрямування.	77
<i>Зінченко В.М., Степаненко О.К.</i> Культура мовлення як складова педагогічної майстерності фахівців нефілологічного профілю.	80
<i>Осецька Н.Ф.</i> Особливості застосування методу «Co-teaching» у процесі викладання англійської мови для студентів технічних спеціальностей національного університету водного господарства та природокористування.	84
<i>Якубовська С.С.</i> Особливості супервізорської діяльності викладача вищого технічного навчального закладу.	87
<i>Гречановська О.В.</i> Роздуми щодо проблем формування конфліктологічної культури в студентів технічних вищих навчальних закладів.	90
<i>Лашко О.В.</i> До питань трансформації системи вищої технічної освіти. Довіра у процесі формування екологічного освітнього простору.	93
<i>Потапчук О.І.</i> Проблема професійної підготовки ІТ-фахівців в системі вищої освіти.	95
<i>Мігірін П.І.</i> Вивчення іноземної мови як складової частини гуманітарної освіти в умовах вищого технічного навчального закладу.	98
<i>Сидорчук Н.Л.</i> Зміст та структура рефлексивної культури майбутніх інженерів-будівельників.	101
<i>Якимчук М.Ю.</i> Розвиток творчих здібностей майбутніх студентів на заняттях з української мови в сучасній вищій технічній школі.	105
<i>Шевчук Т.Є., Олексін Ю.П.</i> Роль гуманітарної підготовки у створенні освітнього середовища в технічному вищому навчальному закладі.	109
<i>Оксентюк Н.В.</i> Розвиток рефлексії у студентів технічного вишу.	113
<i>Козяр М.М., Кривцов В.В., Тимошук О.С.</i> Створення та використання педагогічних програмних засобів з вивчення нарисної геометрії майбутніми фахівцями технічної галузі.	118

Сасюк З.К., Похильчук І.О. Методичні аспекти простановки розмірів на креслениках симетричних поверхонь деталей.	122
Лебедь О.О., Кочергіна О.Д. Застосування методу аналогій у вивченні фізики в технічних вищих навчальних закладах.	125
Серілко Л.С., Шурик В.О., Войтович Л.В. Використання мультимедійної програми «MACROMEDIA FLASH» при самостійному вивченні теоретичної механіки.	128
Шостачук А.М., Шостачук Д.М. Візуалізація етапів структурного аналізу плоских важільних механізмів у курсі «Теорія механізмів і машин».	132
Кузнєцова О.Т. Реалізація професійно-прикладної фізичної підготовки студентів спеціального навчального відділення у здоров'язбережувальному освітньому середовищі вищого технічного навчального закладу.	136
Серілко Л.С., Пікула М.В. Загальнопрофесійна підготовка майбутнього інженера в процесі вивчення теоретичної механіки.	140
Кочубей А.В. Інтеграція гуманітарного та науково-технічного середовища вищого технічного навчального закладу як умова формування майбутнього фахівця інженерної галузі.	143
Горбатюк Р.М. Концептуальні засади компетентнісного підходу у підготовці педагогічних фахівців.	147
Гедзик А.М. Оптимізація початкового етапу графічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів.	150
Цідило І.М., Козіброда С.В. Модель системи підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі комп'ютерних технологій до вивчення та застосування онтологій комп'ютерних систем.	154
Пригодій М.А. Професійна підготовка майбутніх учителів.	159
Жернокісєв І.В. Формування готовності у майбутніх учителів технологій до професійної діяльності у контексті євроінтеграційних процесів.	161
Яциур М.С. Професіологічна підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	165
Войтко А.І. Моделювання підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до проведення професійних проб з учнями 8-9 класів.	169
Хоронжєвський О.М. Підготовка майбутніх вчителів технологій до формування основ гігієнічної культури в учнів основної школи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	172
Голяд І.С., Чернова Т.Ю. Ключові компетенції педагога-коуча.	175
Кочубей А.В., Небова Н.А. Проблема розвитку синдрому «професійного вигорання» у сфері професій типу людина-людина.	180
Галашова О.Г. Формування культури професійного мовлення студентів економічних спеціальностей у процесі навчання іноземної мови.	183
Якубовська С.С., Лехновська О.Л., Савуцик А.І. Шляхи інтенсифікації творчої активності студентів технологічного коледжу.	187
Ястремська С.О. Інноваційний освітній процес підготовки майбутніх магістрів сестринської справи.	190
Сабедишин Р.О., Шупак О.Ю. Сучасні підходи до організації та планування науково-методичної роботи в медичному коледжі.	193
Шостаківська Н.М. Основа професійної компетентності майбутнього економіста – загальнонаукова компетенція.	197
Волярська О.С. Підготовка викладачів для освіти дорослого економічно активного населення в Україні.	200
Грушева А.А., Пілевич О.А. Формування управлінської компетентності майбутніх економістів у культурно-освітньому середовищі вищого навчального закладу.	203
Дубчак В.М., Новицька Л.І. Алгоритмізація задач в процесі вивчення теорії ймовірностей та математичної статистики.	207
Дібрівна Е.І. Використання професійно-орієнтованих та евристичних задач у курсі математики для фахівців аграрного профілю.	210
Мельничук І.М., Козак Х.І. Медичний коледж як освітнє середовище формування професійної ідентичності майбутніх фахівців сестринської справи.	212
Демянчук М.Р. Формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців медсестринства у процесі вивчення фахових дисциплін у Рівненському базовому медичному коледжі.	216
Любінська О.І. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з лабораторної медицини у процесі професійної підготовки.	219
Ричков П.А., Сергіюк І.М. Проблеми збереження та реновації регіональної архітектурної спадщини у контексті міждисциплінарних зв'язків фахових предметів.	222
Козяр М.М., Мельник С.В. Проблеми формування професійної компетентності майбутніх архітекторів у процесі фахової підготовки.	224
Каландирець Н.М. Спецкурс як засіб формування підприємницької компетентності майбутніх економістів-аграрників.	227
Глінчук Ю.О. Основні законодавчо-правові засади охорони праці вчителів та їх реалізація в сучасних умовах.	230
Туровська Г.І., Филипчук В.Л. Нові шляхи розвитку професійної освіти у підготовці фахівців з цивільної безпеки.	233
Давидович С.Н. Аксіологічний аспект функціонування органів виконавчої влади.	236
Кочубей А.В., Юхимець О.І. Роль комунікативної компетентності у професійній підготовці майбутніх правознавців під час роботи у юридичній клініці.	240
Яцков М.В., Осадча Л.К. Місце коледжів у системі вищої професійної освіти України.	242

Ницак І.Д. Педагогічні умови ефективного навчання інженерно-графічних дисциплін майбутніх фахівців системи професійної освіти.	245
Дрозіч І.А. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх кухарів у професійно-технічних навчальних закладах.	250
Дупак Н.В. Зарубіжний досвід вдосконалення концепцій розробки стандартів професійної освіти.	254
Сталовєрова Г.В. Європейський досвід автономізації університетів: уроки для України.	258
Сокаль В.А. Особливості проведення профорієнтації у зарубіжних країнах.	262
Журавська Н.С. Управління навчальними закладами: зарубіжний досвід.	265
Купчик Л.Є. Досвід організації вивчення іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах Німеччини.	267
Осіпчук Н.В. Сучасний стан навчання іноземних мов у вітчизняних та зарубіжних вищих технічних навчальних закладах.	271
Коверник Н.В. Зарубіжний досвід підготовки фахівців у системі професійної освіти.	274
Тадєєва М.І., Павлович Ю.П. Використання досвіду реформування змісту ранньої іншомовної освіти в країнах Вишеградської четвірки в шкільній іншомовній освіті України.	276
Тимоциук Т.О., Тимоциук І.О. Шляхи формування сучасної інтерпретації гімну студентської молоді «Gaudeamus».	280
Відомості про авторів.	283